

РЕШЕНИЕ

№ 83

гр. София, 04.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, II ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на девети февруари през две хиляди
двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ирина Р. Славчева

Членове: Ивайло П. Гев
Ваня Н. И.

при участието на секретаря Теодора Р. Вутева
като разгледа докладваното от Ирина Р. Славчева Въззивно гражданско дело
№ 20211800500823 по описа за 2021 година

Производството е по чл.258 и сл. от ГПК.

С решение № 103 от 26.10.2021 г., постановено по гр. д. № 484/2020 г. на Пирдопския районен съд, „Е.М.“ АД е осъдено да заплати на Г. Й. УБ. от гр. Е. сумата 5 193,90 лв. – обезщетение за имуществени вреди от трудова злополука, представляващи разходи за лекарства, балнеолечение, имобилизиращ гръден корсет, хигиенни материали и принадлежности във връзка с трудова злополука, настъпила на 24.11.2002 год., за периода 01.09.2020 год. – 24.07.2022 год., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 01.09.2020 год. до окончателното изплащане, като е отхвърлил иска за разликата до пълния предявен размер от 7500 лв., като неоснователен; осъдил е ответника да заплати на ищеца сумата 27 141,23 лева – обезщетение за имуществени вреди, представляващи разликата между трудовото му възнаграждение, което би получавал като здрав и пенсията за инвалидност във връзка с трудовата злополука за периода 01.09.2020 год. – 24.07.2022 год., ведно със законната лихва; отхвърлил е иска по чл. 200 от КТ за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 2500 лева – обезщетение за имуществени вреди, представляващи неполучени „коледни“ и „великденски“ добавки и помощ за лятна почивка за периода 01.09.2020 год. – 24.07.2022 год., които ищецът е щял да получи на работното място, ако е работел, съгласно сключения КТД, по чл. 200 от КТ, като неоснователен; отхвърлил е иска за изплащане на сумата 3 750 лв. – обезщетение за имуществени вреди, представляващи обезщетение за осигурявана от дружеството – ответник храна на работещите при него работници и служители съгласно КТД и нормативните документи за столово хранене, които

ищецът е щял да получи на работното си място, ако е работел, за периода 01.09.2020 год. – 24.07.2022 год., като неоснователен; отхвърлен е и иска по чл. 200 от КТ за заплащане на сумата 5 000 лева – обезщетение за неимуществени вреди – претърпени болки и страдания, включително и психически, свързани с влошаване на състоянието на ищеца поради експес във връзка с трудовата злополука, като неоснователен. Съдът е присъдил разноси по съразмерност.

Срещу така постановеното решение е подадена въззивна жалба от ищеца в частта, с която съдът е отхвърлил иска за заплащане на сумата 2500 лева – обезщетение за имуществени вреди, представляващи неполучени „коледни“, „великденски“ и др. добавки за периода 01.09.2020 год. – 24.07.2022 год., както и иска за заплащане на сумата 3 750 лв. – обезщетение за имуществени вреди, представляващи обезщетение за осигурявана от дружеството – ответник храна на работещите при него работници и служители съгласно КТД, с твърдения, че същото е постановено в противоречие с материалния закон и събраните по делото доказателства. Моли съда да го отмени и вместо него да постанови друго, с което да уважи тези искове изцяло.

Ответникът оспорва въззивната жалба и моли съда да потвърди решението в обжалваната част.

След преценка на събраните по делото доказателства във връзка с доводите на страните, съдът намира за установено от фактическа страна следното:

Установено е по делото, че ищецът на работел като механошлосер при ответника, като на 24.11.2002 год. претърпял трудова злополука, призната като такава с разпореждане на НОИ № 179 от 03.12.2002 год. С решение № 4000 от 21.10.2003 год. на ТЕЛК му е определена намалена работоспособност 82,5% за срок от една година с водеща диагноза „счупване на гръбначния стълб с увреждане на гръбначния мозък“. По този повод с решение по гр.д. № 151/2004 год. на ПРС на ищеца са определени обезщетения за неимуществени и имуществени вреди. С решение № 5009/08.12.2004 год. на ТЕЛК му е определена намалена работоспособност 84% със срок на инвалидност три години. По този повод с решение по гр.д. № 41/2005 год. на ПРС му е присъдено обезщетение за имуществени вреди. С решение № 19/03.01.2008 год. на ТЕЛК е продължен срокът на инвалидността до 01.01.2011 год. с диагноза „състояние след фрактура на гръден прешлен, долна лява монопареза“. С решение по гр.д. № 214/2008 год. на ПРС отново му е присъдено обезщетение за вреди. С решение № 166 от 11.02.2010 год. на ТЕЛК му е определена инвалидност 78%, като с решение по гр.д. № 367/2011 год. на ПРС отново му е присъдено обезщетение за вреди. С разпореждане на РУСО му е отпусната пенсия за инвалидност поради трудова злополука и професионално заболяване в размер на 477,72 лева. С решение на ТЕЛК № 238 от 19.02.2013 год. на ищеца е призната 84% трайно намалена работоспособност, от които 78% за трудовата злополука със срок до 01.02.2016 год. Отпусната му е пенсия за инвалидност поради трудова злополука в размер на 524,33 лева, считано от 01.04.2013 год. С последващо решение на НЕЛК е увеличен процентът инвалидност на 92%. С решение по гр.д. № 255/2013 год. на ПРС на ищеца отново е присъдено обезщетение за имуществени вреди. С решение № 822/28.09.2017

год. на ТЕЛК на ищеца отново е призната трайна неработоспособност за срок от три години - до 01.09.2020 год. с 92% обща инвалидност, от които 78% в резултат от трудовата злополука. С разпореждане на НОИ от 25.10.2017 год. на ищеца е отпусната пенсия за инвалидност в размер на 576,79 лева. С решение № 888/29.09.2020 год. срокът на инвалидност отново е продължен до 01.09.2023 год. с процент на инвалидност 94%, от които 78% от трудовата злополука. Считано от 01.07.2020 год. пенсията за инвалидност на ищеца е в размер на 635,75 лева.

Според КТД от 08.07.2020 год., действащ за периода 01.07.2020 год. – 30.06.2022 год., от средствата за социално развитие на дружеството работодателят осигурява средства за Великденските празници, като заплаща по 400 лева на човек по ведомост за месец март; за посрещане на Коледните и Новогодишните празници – по 500 лева на работник по ведомост за месец ноември /чл. 41, т. 5-6 от КТД/, за честване на професионалния празник „Деня на миньора“ – по 100 лева на човек по ведомост за месец юли /чл. 41, т. 1 от КТД/; за възстановяване на работоспособността на работниците при излизане в платен годишен отпуск – еднократно сума в размер на 550 лева по ведомост за месец май /чл. 41, т. 4 от КТД/ както и безплатна храна за работниците и служителите, работещи при специфични условия на труд в размер на 7,50 лева с ДДС на ден за действително отработено време, а за всички останали работници и служители – по 6 лева за храна на ден за действително отработеното време /чл. 36 от КТД/.

Съгласно заключението на съдебно-счетоводната експертиза на в.л. Мария Лалова от 22.03.2021 год. разликата между трудовото възнаграждение, което ищецът би получил като здрав и отпуснатата му пенсия по инвалидност за периода 01.09.2020 год. – 24.07.2022 год. е в размер на 27 141,23 лева, като база за изчисляване на тази разлика са основното и допълнително трудово възнаграждение с постоянен характер по чл. 15, ал. 1 от НСОПЗ, т.е. без персоналните награди, извънредният и нощният труд. В случай, че ищецът беше на работа при ответника би получил храна на стойност 3 525 лева за периода 01.09.2020 год. – 24.07.2022 год. /470 работни дни x 7.50 лв. на ден/. Към 01.01.2020 год. по чл. 68, ал. 1 и 2 от КСО ищецът има навършени 62 години 5 месеца и 7 дни, като необходимите условия за пенсиониране към тази дата са трудов стаж 38 години и 10 месеца и навършени 64 години и 3 месеца, като Г. У. не отговаря на тези условия за пенсиониране. Ищецът ще придобие право на пенсия при навършване на 65 години /24.07.2022 год./. Размерът на последното получено БТВ от Г. У. е 598,98 лева, което включва основна заплата 443 лева и за допълнителна работа 31,6% клас – 133.98 лева и за условия на труд 16 лева, съгласно последното допълнително споразумение от 01.01.2002 год.

Според допълнителното заключение на в.л. Лалова от 10.05.2021 год. ищецът би получил следните допълнителни плащания, ако през процесния период е бил на работа по трудово правоотношение: 400 лв. през м. март 2021 год. за Великденските празници; 550 лева през м. май 2021 год. за възстановяване на работоспособността; 100 лева през м. юли 2021 год. за Деня на миньора; 500 лева през м. ноември 2021 год. за Коледните празници; 400 лв. през м. март 2022 год. за Великденските празници и 550 лв. през м. май 2022 год. за

възстановяване на работоспособността, или общо 2 500 лв. общо за исковия период.

По делото е прието заключение на съдебно-медицинската експертиза на в.л. Станева от 31.05.2021 год., според което ищецът страда от състояние след счупване на 10-ти гръден прешлен с компресия и контузия на гръбначен мозък от 2002 год., остатъчна долна спастична парапареза, инконтиненция на урина и вторични дегенеративни промени на гръден и поясен отдел на гръбнака, остеохондроза и сколиоза. За остатъчните двигателни и тазово-резервоарни смущения, получени от фрактурата на X гръден прешлен, както и за вторичните дегенеративни промени, признати като последица от трудовата злополука, са определени максимален процент ТНР – 78%. Експертизата на работоспособността, проследена хронологично от 2013 год., както и при клиничен преглед, не установява утежняване на неврологичния дефицит, последица от трудовата злополука през 2002 год., т.е. състоянието е стационарно, дефинитивно.

С оглед на така приетото за установено от фактическа страна, съдът направи следните правни изводи:

За успешното провеждане на иска по чл. 200, ал. 1 от КТ в тежест на ищеца е да докаже, че е бил в трудово-правни отношения с ответника, че злополуката, при която е получил телесните увреждания, е трудова злополука по смисъла на чл. 55, ал. 1 от КСО, че същата е призната за трудова по надлежния законов ред, че в резултат на злополуката е претърпял неимуществени и/или имуществени вреди. По делото със сила на пресъдено нещо е установено наличието на първите три предпоставки, необходими за уважаване на предявения иск предвид постановените съдебни актове, цитирани по-горе, с които на ищеца е заплатено обезщетение за неимуществени и имуществени вреди за предходен период в резултат на претърпяната трудова злополука.

Решението на ПРС по гр.д. № 484/2020 год. е влязло в сила като необжалвано в частта, с която на ищеца е присъдено обезщетение за имуществени вреди от трудовата злополука - разходи за лекарства, балнеолечение, гръден корсет, хигиенни материали и принадлежности в размер на 5 193,90 лева и е отхвърлен иска за разликата до пълния предявен размер от 7500 лв., в частта, с която ответникът е осъден да заплати на ищеца сумата 27 141,23 лева – обезщетение за имуществени вреди, представляващи разликата между трудовото му възнаграждение, което би получавал като здрав и пенсията за инвалидност във връзка с трудовата злополука за периода 01.09.2020 год. – 24.07.2022 год., както и в частта, с която е отхвърлен иска по чл. 200 от КТ за заплащане на сумата 5 000 лева – обезщетение за неимуществени вреди, свързани с влошаване на състоянието на ищеца поради ексцес на увреждането от трудовата злополука.

По иска с правно основание чл. 200 от КТ за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 2500 лева – обезщетение за имуществени вреди – претърпени загуби, представляващи неполучени „коледни“, „великденски“ и др. добавки, предвидени в КТД за периода 01.09.2020 год. – 24.07.2022 год., съдът намира следното:

Съгласно препращащата норма на чл.212 КТ намира приложение правилото за

деликтната отговорност, установено в чл. 51, ал. 2 от ЗЗД - на обезщетяване подлежат всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Обезщетение за бъдещи вреди от трудова злополука може да бъде определено само в срока на инвалидизация, определен с решението на ТЕЛК, а когато с това решение е определен пожизнен срок на инвалидността, обезщетение може да бъде присъдено за всички бъдещи вреди от трудовата злополука. С решение № 888/29.09.2020 год. на ТЕЛК срокът на инвалидност на ищеца е продължен до 01.09.2023 год. с призната ТНР 78% от трудовата злополука, следователно процесният период включва признатия срок на инвалидизация.

При преценка дали посочените надбавки представляват пропусната полза за ищеца следва да се съобрази задължителната практика на ВКС – решение № 847 от 14.01.2011 г. по гр.д. № 1558/2009 г. на IV г.о.; решения № 540 по гр.д. № 895/2009 г. на IV г.о. и № 23 от 16.02.2016 г. по гр.д. № 1407/2015 г. на III г.о. и др. по въпроса кои са предвидимите и сигурни имуществени доходи и пропуснати ползи при изчисляване на обезщетението по чл. 200 от КТ, в т.ч. договорените в КТД на предприятието, уредените във ВПОРЗ и получаваните на практика от работници на сходни длъжности. Съгласно чл. 15 НСОПЗ за допълнителни трудови възнаграждения с постоянен характер се определят тези, които се заплащат за образователна и научна степен и за придобит трудов стаж и професионален опит, както и тези допълнителни възнаграждения, които се изплащат постоянно заедно с полагащото се за съответния период основно възнаграждение и са в зависимост единствено от отработеното време. *Включват се и всички предвидими и сигурни плащания, определени в колективен трудов договор и/или във вътрешните правила за работната заплата в предприятието и в индивидуалния трудов договор.* Изплащаните суми за нощен труд, труд в официални празници, увеличен нощен труд по посочените критерии, при които отчитането зависи от възприетия от различните работодатели начин на отчитане на работното време – подневно или сумирано, не могат да бъдат отнесени към допълнителните трудови възнаграждения с постоянен характер. Целевата награда и месечната премия поради предназначението си да стимулират трудовото участие и да наградят показан висок трудов резултат, също не спадат към допълнителните трудови възнаграждения с постоянен характер. С оглед така даденото тълкуване в съдебната практика следва да се приеме, че коледните и великденски добавки, средства за честване на професионалния празник „Деня на миньора“ и добавки за възстановяване на работоспособността на работниците представляват пропусната полза, подлежаща на обезщетяване от ответника, тъй като същите са договорени в КТД /чл. 41, т. 1, 4, 5 и 6/ и заплащането им е безусловно за всички работници и служители по ведомост към съответния месец, т.е. касае се с приход със сигурен характер, без да зависи от производствени резултати, отработени време и т.н. Единственото условие работникът да ги получи, е същият да е синдикален член. Тези добавки не подлежат на преценка от работодателя, видно от клаузите на КТД, нито са целеви награди. От представената по делото служебна бележка на л. 111 от 11.05.2021 год., издадена от СС на КНСБ „Е.М.“ АД, ищецът е членувал в КНСБ през периода от 1990 год. до 20.10.2002 год. С оглед това съдът намира, че искът за заплащане на пропуснати ползи – неполучени коледни, великденски и др. добавки по чл. 41 от КТД през процесния период

/съгласно допуснатото изменение на иска в о.с.з. на 08.06.2021 год./ е доказан. Според допълнителното заключение на в.л. Лалова от 10.05.2021 общият размер на неполучените от ищеца допълнителни плащания възлиза на 2 500 лева за исковия период. Тъй като в тази част изводите на настоящата инстанция не съвпадат с тези на районния съд, обжалваното решение следва да бъде отменено и вместо него съдът следва да постанови друго, с което да осъди ответника да заплати на ищеца посочената сума, ведно със законната лихва, считано от 01.09.2020 год. до окончателното изплащане.

По иска с правно основание чл. 200 от КТ за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 3 750 лв. – обезщетение за имуществени вреди, представляващи обезщетение за осигурявана от дружеството – ответник безплатна храна съгласно КТД за периода 01.09.2020 год. – 24.07.2022 год., съдът намира следното:

Безплатната храна се предоставя от работодателя по реда на чл.285, ал. 1 от КТ и Наредба № 11 от 21.12.2005 г. за определяне на условията и реда за осигуряване на безплатна храна и/или добавки към нея. Предвидена е за специфичен характер на работа и организация на труда, и винаги се осигурява в натура. Такова е и становището на ВКС изразено в Решение №206 от 09.06.2011 г. по гр. д. № 718/2010 г., IV г.о. и др.

Съгласно чл. 4, ал. 2 от Наредбата „Безплатна храна и/или добавки към нея“ получават работници и служители само за дните, когато работят при условията на чл. 2“, поради което безплатната храна не може да се третира като пропусната полза и да бъде предоставен нейн паричен еквивалент, при отсъствие на работника поради трайна неработоспособност, т.е. липсва възможност за парична компенсация на дължимата безплатна предпазна храна. Съгласно чл.2, ал.1, т.1 от посочената Наредба за специфичен характер на труда се осигурява безплатна храна и/или 16 добавки към нея на работниците и служителите, които работят под земята в мини, геологопроучвателни обекти, тунелно и минно строителство, подземни ВЕЦ и ПАВЕЦ, а съгласно чл. 4, ал. 2 от същата Наредба безплатна храна и/или добавки към нея получават работници и служители само за дните, когато работят при условията на чл.2. Според посочените норми безплатната предпазна храна неутрализира вредното въздействие на работната среда и следва да се получава само в натура и то само за дните, в които съответните работници работят, а не като парична равностойност за времето, през което не са на работа. Получаването на безплатната храна е в зависимост от пребиваването на работника в работна среда, т.е. при изпълнение на трудовите му задължения с оглед неутрализиране вредното въздействие на работната среда, а при неизпълнение на задължението за предоставянето и на работниците, за работодателя е предвидена административна санкция. Несвоевременното ѝ получаване от работника не съставлява пропуснат доход като част от уговореното трудово възнаграждение, нито допълнително трудово възнаграждение, уговорено да заплаща в натура при условията на чл. 269, ал.2 КТ, поради което стойността ѝ не се включва в обезщетението за имуществени вреди. В този смисъл е и установената съдебна практика – решение № 23/16.02.2016 год. по гр.д. № 1407/2015 год. на III г.о. на ВКС на РБ по чл. 290 от ГПК и др. Следователно, за времето на нетрудоспособността на ищеца не се дължи от работодателя паричната

равностойност за предпазната безплатна храна, поради което претенцията на ищеца за заплащането на такава е неоснователна. С оглед това обжалваното решение следва да бъде потвърдено в частта, с която искът по чл. 200 от КТ е отхвърлен като неоснователен в тази част.

При този изход на спора решението следва да бъде отменено и в частта, с която ищецът е осъден да заплати на ответника разноски за разликата над 418 лева до 450 лв., съобразно отхвърлената част от исквете, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК. Ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца допълнително сумата 70 лева разноски за първоинстанционното производство, както и сумата 260 лв. разноски в настоящото производство, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, или общо 330 лева разноски. Въззиваемият следва да заплати по сметка на СОС и сумата 150 лева държавна такса върху уважената част от иска в настоящото производство, на основание чл. 78, ал. 6 от ГПК.

Воден от горното, Софийски окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 103 от 26.10.2021 г. по гр. д. № 484/2020 г. на Пирдопския районен съд в ЧАСТТА, с която съдът е отхвърлил иска на Г. Й. УБ. от гр. Е. срещу „Е.М.” АД, с. М. за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 2500 лева – обезщетение за имуществени вреди, представляващи неполучени „коледни“, „великденски“ и др. добавки за периода 01.09.2020 год. – 24.07.2022 год., които ищецът е щял да получи на работното място, ако е работел, съгласно сключения КТД, с правно основание чл. 200 от КТ, както и в частта, с която ищецът е осъден да заплати на ответника разноски за разликата над 418 лева до 450 лева, като **ВМЕСТО ТОВА ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА „Е.М.” АД, с. М. да заплати на Г. Й. УБ. от гр. Е. сумата 2500 лева – обезщетение за имуществени вреди в резултат от трудова злополука, настъпила на 24.11.2002 год., представляващи неполучени „коледни“, „великденски“ и др. добавки и средства за възстановяване на работоспособността за периода 01.09.2020 год. – 24.07.2022 год., които ищецът е щял да получи на работното място като здрав, съгласно сключения колективен трудов договор, с правно основание чл. 200 от КТ, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 01.09.2020 год. до окончателното изплащане.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА „Е.М.” АД, с. М. да заплати на Г. Й. УБ. с ЕГН ***** от гр. Е. допълнително сумата 330 лева разноски, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК.

ОСЪЖДА „Е.М.” АД, с. М. да заплати по сметка на Софийски окръжен съд държавна такса в размер на 150 лева.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____